

דף ס.

עין משפט א. חו"מ סימן רכה פעיף יא

יא. ביין התירו לערב קשה ברוך בין הגתות מפני שמשביחו, ואם היה טעמו ניכר ^ט מותר.

עין משפט ב. חו"מ סימן רכה פעיף טו

טו. אין מערבין שמרי יין ביין מחבית לחבית, אפי' קנה ממנו ב' החביות ^י, אבל מערבין שמרי יין של החבית עצמה ומודד ומוכר לו.

עין משפט ג. חו"מ סימן רכה פעיף יב

יב. אין מערבין מים ביין, ואם נתערב צריך להודיע לקונה, ולא ימכרנו לסוחר ^כ אע"פ שמודיעו שמא ירמה בו אחרים.

עין משפט ד. חו"מ סימן רכה פעיף יג

יג. מקום שנהגו לערב בין הגיתות מים מותר לערב ^ל כשיעור שדרכם לערב.

עין משפט ה. חו"מ סימן רכה פעיף טז

טז. הסוחר נוטל מחמש גרנות ונותן למקום אחד, או מחמש גתות ונותן לתוך חבית אחת, שהכל יודעין שלא גדלו כולם בתוך שלו, ובחזקת

^ט. שדבר הנטעם מותר לערב קשה ברוך אפי' שלא בין גת לגת. סמ"ע ס"ק כ'.

^י. שם במשנה וכפירוש רש"י שם ד"ה אבל שיש להקפיד מחבית לחבית בחילוק הכלים, אבל לא של הכלי עצמו.

^כ. כיון שאומנותו בכך חיישינן שימכור כך כי יורה לעצמו היתר, מחמת שלא ראה בעצמו העירוב מים, משא"כ בעל הבית. סמ"ע כ"א.

^ל. ממשנה שם ס' ע"א וכתב ה"ה בפיי"ח הלכה ו' הטעם כיון שבזמן הגיתות קולטים המים טעם היין, אבל שלא בין הגיתות הוא נחשב כאילו הוא מזוג.

כך קונים ממנו, ובלבד שלא יכוון לקנות הרוב ממקום הטוב ^מ כדי שלא יצא עליו קול שהוא קונה הכל ממקום הטוב, ואח"כ הוי כקונה גם ממקום הרע ומערבו עמו דאסור.

עין משפט ו.ז. חו"מ סימן רכה סעיף יא
עיי' לעיל עין משפט א

עין משפט ז.ז. חו"מ סימן רכה סעיף טו

טו. אין מערבין שמרי יין ביין מחבית לחבית, אפי' קנה ממנו ב' החביות ^נ, אבל מערבין שמרי יין של החבית עצמה ומודד ומוכר לו.

עין משפט ט. חו"מ סימן רכה סעיף יד

יד. מקום שנהגו שכל הקונה דבר טועמו תחילה מותר לערב בו לעולם ^ס, אבל אם אין הכל טועמין אסור.

עין משפט י. חו"מ סימן רכה סעיף יג

יג. מקום שנהגו לערב בין הגיתות מים מותר לערב ^ע כשיעור שדרכם לערב.

עין משפט כ.ל. חו"מ סימן רכה סעיף יח

יח. מותר לחנוני לחלק קליות ואגוזים לתינוקות כדי להרגילם שיקנו ממנו ^פ, וכן יכול למכור בזול יותר מהשער כדי שיקנו ממנו ואין

^מ. שם במשנה וכפירוש רש"י שם בד"ה התגר.

^נ. שם במשנה וכפירוש רש"י שם ד"ה אבל שיש להקפיד מחבית לחבית בחילוק הכלים, אבל לא של הכלי עצמו.

^ס. ברייתא שם ס' ע"ב ואף ששם בנתערב יין קשה ברוך ה"ה בעירוב מים דחד טעם הוא.

^ע. ממשנה שם ס' ע"א וכתב ה"ה בפ"ח הלכה ו' הטעם כיון שבזמן הגיתות קולטים המים טעם היין, אבל שלא בין הגיתות הוא נחשב כאילו הוא מזוג.

^פ. במשנה וכחמים וכדמפרש בגמ' טעמם שאומר לו אני מחלק אגוזים אתה תחלק דבר אחר.

בני השוק יכולים לעכב עליו. ועיין במש"כ הרמ"א בסי' קנ"ו סעיף ה' א.

עין משפט מ.ג. חו"מ סימן רכה פעיף יז

יז. מותר למוכר לברור הפסולת מתוך הגריסין ומן הקטניות כדי שיראו פים שזהו דבר הנראה לעין, ויכול להלוקח לראות ולהבין כמה שווין יותר פחות הפסולת, ובלבד שלא יברור רק העליונים ויניח הפסולת בתחתונים ק.

עין משפט ס. חו"מ סימן רכה פעיף ט

ט. אין מייפים לא עבד ולא בהמה ולא כלים כגון, לצבוע זקן העבד העומד למוכרו כדי שיראה כבחור ר, וכן אין להשקות בהמה מי סובין שמנפחים אותה וזוקפין שערותיה כדי שתראה שמנה ללוקחה. ה"ה שאין מסרקין שערות בהמה כדי לזקוף שערותיה וכן אין לצבוע כלים ישנים ש כדי שיראו כחדשים, ואין שורין הבשר במים ה כדי שיראה לבן ושמן לקונים.

דף ס:

עין משפט א.ב.ג. חו"מ סימן רכה פעיף ט

עין בסעיף הקודם

- צ. עיין בפעמוני זהב שהביא שכתב בתשובה סי' נ"ד מדוע בב' בני אדם הדרים בעיר אחת דמותר לאחד להזיל הרבית לעכו"ם דלפי הטעם בחנוני שאמרו בגמ' איך יהיה מותר לאחד להזיל הרבית.
- ק. ממשנה שם וכחכמים.
- ר. ממשנה במציעא ס' ע"א.
- ש. אבל כלים חדשים מותר לצובען כדי לייפותן. סמ"ע ס"ק ט"ו.
- ת. ואם המנהג של הקצבים לשרותו והכל יודעים מותר לשרותו. סמ"ע ס"ק ט"ז.

עין משפט ד. יו"ד סימן רנא סעיף ו

ג. ח. יהיו עניים בני ביתך א.

עין משפט ה. יו"ד סימן קסא סעיף א

א. כל דבר אסור ללוות בתוספת ב, ואפי' בפחות משה פרוטה יש איסור רבית, אבל אין מוציאין אותו בדיינים ג.

הגה: כלל הוא כל שהוא שכר המתנה אסור, בין שהוא דרך מקח וממכר בין שהוא דרך הלואה, אלא שבדרך מקח וממכר ד אינו רק אבק רבית.

עין משפט ו. יו"ד סימן קסג סעיף ב

ב. היה לו חטים ועשה הלואתו עליו, ובא אחר זמן ואמר לו תן לי החטים שאני רוצה למוכרם ולקחת בזה יין, אמר לו הלואה צא ועשה אותם עלי יין כשער השוק, אם יש לו יין הרי זה מותר ה ואם לאו אסור.

עין משפט ז. יו"ד סימן קס סעיף א

א. צריך ליזהר ברבית ו דכמה לאוין נאמרו בו, ואפי' הלואה הנותנו

א. פירש הרמב"ם בפ"י מהלכות מעשר עניים הלכה י"ז והטור דמצוה שיהיו בני ביתו העניים ויתומים ומוטב להשתמש בהם מלהשתמש בעבדים ונחשב לו לצדקה. ש"ך ס"ק י"ז.

ב. מברייתא בב"מ דף ס"א ע"א. וכתב הש"ך בס"ק א' דיש מחלוקת הפוסקים אם שייך רבית בהלואת קרקע, וכתב הב"ח דיש להחמיר, וכך נראה דעת מר"ן השו"ע והרמ"א. וכתב הט"ז דה"ה בעבדים שייך רבית דרבנן, ובשטרות פשיטא דשייך רבית דכשמלוה לו השטר מלוה לו ממון ועיקר ההלואה הוא הממון, ופשוט שיש בזה רבית גמורה.

כתב בשל"ג דאם הלואה לו מאה, במאה ועשרים אע"פ שהוזלו עד ששווין המאה ועשרים בעת שמחזיר לו כמו שהיו שווין הק', הרי זה רבית קצוצה דבתר מעיקרא אזלינן.

ג. ואפי' הדיינים רוצים להזדקק ולשבת בדין אין מוציאין אותו ודלא כהלבוש. ש"ך ס"ק ג'. והטעם דלא ניתן להשבון, כמ"ש בב"ק דף ק"ה ע"א, ועיין ביאורי הגר"א אות

א'-ב'-ג'. ובפחות משה פרוטה יש איסור רבית מן התורה לרמ"ה, אבל לטור אסור מדרבנן. ד. מב"מ דף ס"ב ע"ב.

ה. שם מברייתא, ועיין בט"ז ס"ק ה'.

ו. ממשנה בב"מ ע"ה. והמלוה עובר בו' לאוין, והלואה עובר בג' לאוין, והערב והעדים והסופר עוברים בב' לאוין, והסרסור עובר בלאו דלפני עוור. בן איש חי פ' ואתחנן הלכה א'.

והערב והעדים ז' עוברים.

הגה: אין חילוק בין מלוה לעני או לעשיר.

הגה: הלוה עובר דוקא ברבית דאורייתא, אבל ברבית דרבנן ח' אינו עובר אלא משום לפני עוור לא תיתן מכשול.

ז. כתב הדרישה דגם הסופר עובר, וכ"כ הרמב"ם, וכל מי שמתווך או מסייע בזה עובר משום לפני עוור. ש"ך ס"ק א'.

ח. וה"ה העדים אינם עוברים ברבית דרבנן אלא על לפני עוור, כ"כ בת"ה. פ"ת אות ג'.